

"אבא שלי היה הורג אותי אם היה יודע שאני רוקדת עם יהודים"

פייר דוליין, רקדן שנולד ביפו לאב אירי ולאם פלסטינאית, חזר לעיר הולדתו כדי ללמד ילדים יהודים וערבים לחיות בדו קיום דרך הריקוד. הוא לא ציפה שזה יהיה כל כך מתיש

10:52 23.06.2011 מאת: אשר שכטר

אתה לא מבין!", אומר פייר דוליין, תוך שהוא תופס את שערות ראשו הלבנות בייאוש, "הם תמיד צועקים!". דוליין, רקדן סלוני מהולל בעברו והוגה התוכנית Dancing Classrooms שהביאה את הריקודים הסלוניים לכיתותיהם של כמה מבתי הספר הקשוחים בניו יורק, נמצא בעיצומה של תוכנית לימודים בת עשרה שבועות עם תלמידים יהודים וערבים ביפו, והוא נראה עייף. זהו השבוע השביעי לתוכנית, ויש לו פחות משלושה שבועות להפוך את הילדים לגברות ולאדונים, המפזזים לצלילי הרומבה, הטנגו והפוקסטרוט, לקראת התחרות הגדולה.

דוליין, 67, אינו זר ליפו. למעשה, הוא נולד בה לאב אירי ולאם חצי פלסטינאית, לפני שהמשפחה נדדה ברחבי העולם והתיישבה בבריטניה. למרות זאת, האגרסיביות המקומית הידועה הכניסה אותו להלם ניכר. "יהודי או פלסטינאי, כולם צועקים זה על זה. אף אחד לא מדבר, כולם צועקים! זה לא האופי שלי, אני אדם מנומס!". בני 10 בישראל, הוא למד על בשרו, הם חבורה רעשנית במיוחד.

למרות אותו רגע של ייאוש, דוליין אופטימי כפי שרק אדם שמגשים את חלום חייו יכול להיות. במשך שנים, הוא אומר, חלם לחזור ליפו ולהביא אליה את המסר שהפיץ ב-17 השנים האחרונות ברחבי העולם, שלפיו גם ילדים ממעמד סוציו-אקונומי נמוך, שגדלו בעוני ושאוּלי לא מאמינים שהם מסוגלים לעשות משהו משמעותי בחייהם, יכולים להיות רקדנים גאים וזקופי קומה.

"זאת סגירת מעגל עבורי. העבודה שלי הביאה אותי לעבודה עם ילדים, ורציתי לחזור ולהעניק מתנה לילדי יפו. הם הולכים לבתי ספר נפרדים וחיים בנפרד, על אף שהם גרים זה ליד זה, והייתי רוצה לעזור להם לגדול טוב יותר", הוא אומר, "כשאתה קרוב למישהו, אתה לומד להכיר אותו, לא משנה לאיזו דת הוא משתייך או מאיזה מוצא הוא".

בדרך לסגירת המעגל הזאת, נאלץ דוליין להתמודד עם לא מעט קשיים, בעיות ומשברים. בתחילה היה צריך לשכנע את המורים ואת מנהלי בתי הספר בערכה של התוכנית - בעיה לא פשוטה בכלל כשמביאים בחשבון שהיה צריך לשכנע בתי ספר מוסלמים לאפשר לתלמידיהם ולתלמידותיהם לגעת זה בזה. לאחר מכן היה צריך לשכנע את ההורים, ורק אז את הילדים עצמם. "לא אגיד שזה בלתי אפשרי כי אני עושה את זה, אבל נוצרו לי קרחות אחרי שנשר לי השיער. עד כדי כך היה קשה לגרום להם לרקוד זה עם זה. ההורים דווקא לא היוו בעיה".

את Dancing Classrooms ("כיתות רוקדות") הקים דוליין ב-1994 יחד עם בת זוגו לריקודים, איבון מרסו. מדובר בתוכנית חובה המשולבת בתוך תוכנית הלימודים של תלמידי כיתות ה', והיא מורכבת

מעשרה שיעורים שבועיים של ריקודים סלוניים, פעמיים בשבוע, כל אחד מהם באורך 45 דקות. התוכנית החלה בניו יורק, אך התפשטה מאז ל-24 ערים ברחבי העולם, בהן ציריך, טורונטו, ז'נובה והחל מהשנה - גם תל אביב-יפו.

התוכנית, שבמקור נועדה לתלמידים של בתי ספר בשכונות מצוקה, נהפכה ללהיט ברחבי העולם, בין היתר משום שתועדה בשני סרטים עד כה: "רוקדים", סרט עלילתי מ-2006 בכיכובו של אנטוניו בנדרס, שגילם את דוליין ואת מאבקו לבסס את התוכנית בבתי הספר בניו יורק, ו"ניו יורק רוקדת", הסרט התייעודי מ-2005 שתיעד את התופעה המתפשטת בקרב בתי הספר הציבוריים בעיר ונהפך ללהיט מפתיע. הסרט השלישי על התוכנית כבר בדרך: יוצרת הקולנוע הדוקומנטרי הילה מדליה (בימאית הסרט "אחרי הסערה") עקבה אחרי דוליין שלושה חודשים וחצי כדי לתעד את הכיתות הרוקדות ביפו. הסרט, שהופק על ידי מפיקת "רוקדים" דיאן נבטוף, יחד עם נטע צוובנר-זיברט ומדליה עצמה, נמצא בימים אלה בשלבי עריכה.

לדברי דוליין, התוכנית נועדה להקנות לילדים שמגיעים מרקע של עוני ודלות ערכים שלעולם לא היו לומדים בסביבה הטבעית שלהם, להראות להם שהם מסוגלים להיות "אדונים וגברות", כפי שהוא מכנה אותם, וללמד אותם את חשיבותה של אלגנטיות ויציבה. "ילד ממעמד סוציו-אקונומי נמוך לעולם לא ילמד על אלגנטיות ונימוס, כי ברוב המקרים להורים אין את זה". מכיוון שהתוכנית היא חלק מתוכנית הלימודים ולא חוג בחירה, לילדים אין הרבה ברירות. "אם התוכנית היתה נהפכת לחוג בחירה, היו בה 20 בנות ואולי ארבעה בנים, בעוד שכרגע היא נחלקת שווה בשווה. הבנים לא אוהבים את התוכנית בהתחלה, אבל הם לומדים לאהוב אותה".

שיאה של התוכנית הוא בדרך כלל תחרות ריקודים שבה מחולקים הילדים לקבוצות, לפי בתי ספר. לישראל, לעומת זאת, ביקש דוליין להביא מסר מיוחד, ולכן גם חל שינוי קטן בפורמט: הילדים אכן נערכים לקראת תחרות ריקודים שבה יחולקו לקבוצות, אבל לא לפי בתי ספר. כל ילד וילדה, קבע דוליין, ירקדו עם פרטנר מקהילה אחרת. יהודים וערבים, נוצרים ומוסלמים. 150 תלמידים בסך הכל, מחמישה בתי ספר: אחוה ואג'יאל המוסלמים, בית הספר ויצמן המשולב, בית הספר חשמונאים היהודי ובית הספר הדמוקרטי הפתוח.

"הילדים מחולקים לקבוצות לפי צבעי הקשת, שישה בנים ושש בנות בכל קבוצה, אבל השינוי שעשינו עבור ישראל הוא הסיבה האמיתית שלשמה באתי: הצבעים יהיו מעורבים. בן ובת מקהילות נפרדות, שרוקדים ומתאמנים יחד, מכירים זה את זה", אומר דוליין. כשהוא נדרש להסביר כיצד הצליח לפתור לרגע את תסבוכת הסכסוכים השבטיים בישראל ולשכנע יהודים, מוסלמים ונוצרים לרקוד ולגעת זה בזה, הוא אומר כי "אני חושב שהעובדה שנולדתי כאן ושאני דובר ערבית טובה למדי היא שהכריעה. אני חצי פלסטינאי, וזה חשוב מאוד. נראה לי שאם מורה יהודי לריקוד יבוא מתל אביב ליפו, ויאמר לאם מוסלמית שהוא רוצה שבתה תרקוד עם בן, היא לא תסכים".

מברודוויי ליפו

דוליין נולד בשכונת עג'מי ביפו ב-1944 לאב אירי ששירת בצבא הבריטי ולאם פלסטינאית-צרפתית. ב-1948 ברח משפחתו מיפו, ולאחר כמה חודשי נדודים בקפריסין, בבריטניה ובאירלנד, השתקעו בעמאן, בירת ירדן. "הבית שבו נולדתי עוד עומד. הוא זקן ומוזנח, אבל גרים בו אנשים. ניסיתי להחזיר את הבית על שמנו, אבל לא הצלחתי. בכל מקרה, זה שייך לעבר".

דוליין גדל בעמאן, שבה עבד אביו עבור האו"ם, עד גיל 12. מבצע קדש אילץ את משפחתו להגר שוב ולהותיר פעם נוספת את כל רכושם מאחור. לבסוף, השתקעה המשפחה בבירמינגהם שבבריטניה,

שם החל דוליין את קריירת הריקוד שלו בגיל 14. הקריירה המהוללת שלו, יחד עם בת זוגו איבון, הניבה לו זכויות בעשרות תחרויות בינלאומיות ואף הביאה אותו לברודוויי, שם רקד במחזמר "גרנד הוטל". "ירדתי מהספינה בניו יורק למה שחשבתי שיהיה חופשה בת שבועיים, אבל מאז עברו 40 שנה ואני עדיין שם".

בזמן שכיכב בברודוויי, החל ללמד בהתנדבות ריקוד בבתי ספר. "היה לי הרבה מזל בחיי. הרווחתי כסף רב, ורציתי להעניק משהו חזרה לחברה, אז התנדבתי. לא הלכתי לאוניברסיטה, אני לא משכיל, כל מה שאני יכול לעשות זה לרקוד, ובזמן שרקדתי בברודוויי הימים שלי היו פנויים. זה נהפך לאתגר ומצאתי נישא לעצמי".

אף על פי שבתחילה נתקל בקשיים לשכנע את מנהלי בתי הספר והממונים על החינוך בניו יורק בערכה של "כיתות רוקדות", הוא טוען כי "משום שבניתי לעצמי שם מסוים, זה עבד לי. הדלתות שדפקתי עליהן נפתחו. אם הייתי בן 25 ומנסה זאת, התוכנית לא היתה מתרחשת. בית ספר אחד נהפך לשניים, שניים נהפכו לשלושה וכן הלאה. לא ידעתי שזה מה שיקרה כשהתחלתי". התוכנית מיועדת בעיקר לתלמידי כיתה ה', המצויים בגיל המבין שבו חלק מהבנות גבוהות מהבנים ושני הצדדים עדיין נרתעים ממגע פיסי. "אנחנו קוראים לזה תוכנית להתפתחות חברתית", הוא מסביר, "אנחנו תופסים אותם בגיל 10 משום שהם עדיין 'גמישים', כפי שאני קורא לזה. ילד בן 10 עדיין יחבק את אמו או את אביו. ילד בכיתה ו' או ז', שהגוף שלו מתחיל להשתנות, לא מתקרב להורים שלו. הוא מתחיל להיות עצמאי, וזה גיל קשה. מאוחר יותר, בכיתה ח' וט', אנחנו מלמדים אותם שוב לגעת זה בזו בכבוד".

לדברי דוליין, הוא מקבל יותר מ-200 בקשות בשנה מבתי ספר שרוצים להביא את התוכנית אליהם, "אבל אז הם מבינים שהיא עולה כסף. תקציבי החינוך בכל העולם בצרות. גם בניו יורק התקציבים מקוצצים כל הזמן, ואמנויות הן הדבר הראשון שמקצצים. יש בתי ספר שאין להם כסף לנייר טואלט, והתוכנית הזאת עולה לבתי הספר כסף". כ-1.5 מיליון דולר, שהם חצי מהתקציב, מציין דוליין, מגיעים מבתי הספר. את שאר הכסף הם צריכים לגייס באמצעות תרומות.

"בשנה שעברה לימדנו 50 אלף ילדים", הוא מספר, "והשנה נגיע ל-60 אלף. בז'נווה יש לנו תוכנית בבית חולים פסיכיאטרי, שבה הרופאים והאחיות רוקדים עם המטופלים שלהם. בפניקס שבאריזונה יש לנו תוכנית להומלסים, נשים וגברים שעברו התעללות ושאינן להם דבר לצפות לו בחייהם, ואנחנו מכנים אותם גברות ואדונים. הם מתלבשים יפה, הם הולכים לראיונות עבודה, הם חוזרים לקהילה. זו הסיבה שהניעה אותי לחזור ליפו, ולהביא את המסר לכאן. החלום על יפו התחיל לפני הרבה שנים. במסיבת יום הולדתי ה-60, אמרתי שהחלום שלי הוא להביא את "כיתות רוקדות" ליפו. מירי הגיעה שנה או שנתיים אחר כן, והתחלנו במסע".

"מירי" היא מירי שחף-לוי, מנהלת "כיתות רוקדות" בישראל, שפגשה את דוליין לפני שש שנים בניו יורק. "היא אמרה שהיא רוצה להביא את התוכנית לישראל. התנאי שלי היה שיהודים וערבים ירקדו יחדיו". כדי להגשים את חלומה, הכפיף עצמו דוליין ללוח זמנים קדחתני שכלל 13 שיעורים בשבוע: שניים בכל אחד מחמשת בתי הספר, ושלושה שיעורים במרכז הערבי-יהודי, שבהם למדו הילדים לרקוד עם חברי קבוצתם.

במשך שהותו בישראל, בחר דוליין לא לשהות במלון, אלא בדירת גג בעג'מי. לדבריו, זאת הדרך היחידה שבה יכול היה לרכוש את אמון הקהילה. "רציתי לחיות בתוך הקהילה הערבית. אז גרתי

בדירת גג שוואליד אבולעפיה הואיל בטובו לתת לי לגור בה. היו לי תרנגול וארנבות על גג. זה היה מאוד פשוט, והיו לי שכנים נהדרים.

"הקהילה המוסלמית לא מצויה בקשרי ידידות עם הקהילה הנוצרית. זה קשה. אבל השפה המשותפת, העובדה שנולדתי כאן, נהפכתי לרקדן וזכיתי באליפויות על אף שגדלתי בעוני, שיכנעו שאני יכול להראות לילדים שאם יש לך את הביטחון העצמי, אתה יכול לעמוד ליד ילד יהודי ולהיות טוב בריקוד בדיוק כמוהו. אתה צריך להיות אלגנטי בריקוד, לשמור על יציבה, להיות גאה. זה לוקח אותך להרבה מקומות בחיים. אתה לא הולך כפוף וחושב 'אני עני וחלש'. זה המסר שאני רוצה להביא לילדים, במיוחד לילדים הערבים, משום שהם מרגישים שהם פחות טובים מהיהודים. אני רוצה להראות להם שהם יכולים להיות מישהו חשוב אם הם רוצים".

במשך השנים שבהן לימד אלפי ילדים כיצד לרקוד מרננה, פוקסטרוט וסווינג, פיתח דוליין את "שיטת דוליין", לפיה הוא מלמד את הילדים כיצד לרקוד. "לשיטה יש שישה עקרונות. הראשון הוא כבוד וחמלה. אני חייב לכבד אותם ולהתאזר בחמלה, כדי להבין מאיפה בא ילד שלא רוצה לרקוד. הדבר השני הוא להעניק לילדים מרחב בטוח, מקום שבו הם מרגישים בנוח עם הנוכחות שלך. אתה צריך יכולת פיקוד ושלטה, זה הכרחי כדי לשלוט ב-30 ילדים. הומור ושמחה גם הם חיוניים. שפת גוף היא עוד עיקרון חשוב: ילדים מאוד חכמים, תוך חמש-עשר שניות הם יודעים אם הם מחבבים אותך או לא, לכן שפת הגוף מאוד חשובה. העיקרון השישי הוא להיות נוכח".

אדונים וגברות

בעיצומו של שיעור משולב במרכז הערבי-יהודי ביפו, שבועיים לפני התחרות, רוקדת אסמאל את הרומבה עם שותפה לריקוד, אדם. אסמאל הגבוהה יותר, שלצווארה כרוכה כאפיה, מובילה את הריקוד בצעדים בטוחים ונחומים. שאר הילדים רוקדים סביבם, וניכר שחלקם מתביישים מעט לגעת בבני המין השני.

למרות החשש מפני בעיות בין יהודים לערבים, הסכסוך האמיתי שאותו נדרש דוליין לפשר הוא בין הבנות לבנים. "גם לך, כמבוגר, יהיה קשה ודאי לפנות לאשה שאתה לא מכיר ולבקש ממנה לרקוד אתך. הנגיעה כמובן היתה קשה, אבל יש לנו דרכים לשכנע אותם. אנחנו מתחילים במשחקים, שבהם הם מתרגלים לגעת זה בידיו של זה. אחרי שהם צוחקים ונהנים, אנחנו מבקשים מהם לשאול זה את זה 'האם תרצה לרקוד?', ומתקדמים משם".

"בהתחלה לא הסתדרתי עם בת הזוג שלי", אומר עומר מבית הספר אג'יאל, "אבל אחר כך כן. יש לנו חוגים רבים ביחד". יהודים? לא בעיה. "לא אכפת לי, כל החברים של אבא שלי יהודים", הוא אומר. רומי, מהקבוצה הצהובה, מסכימה: "בהתחלה היה מביך בגלל הבנים, אבל מתרגלים".

גם לנה ותמרה מאג'יאל לא מתרגשות מנוכחותם של הילדים היהודים. לנה נראית עצובה. היא לא מסתדרת עם הפרטנר שנבחר עבורה לתחרות, משום שלדבריה הוא גבוה מדי ולא עומד בקצב. "הם לא יכריחו אותי להשתתף בתחרות", היא אומרת בזעם. לאחר סיום התחרות, כשמדליית הזהב מונחת על צווארה, היא כבר נראית שמחה יותר, אבל בתחילת אותו היום היא התנגדה נחרצות לניסיונותיה של תמרה לשכנע אותה לשנות את דעתה.

לכל שיעור אחר שלהם הם נכנסים כמו ילדים בני 10 בישראל - ברעש, בצעקות ובדחיפות, אבל לשיעור הזה נכנסים בעמידת ליווי, כשהבת משלבת את ידה השמאלית ביד ימין של הבן. כעת הם בבגדיהם הרגילים, אבל בתחרות ילבשו חליפות ושמלות ערב. "אני לא קורא להם בנים ובנות", אומר דוליין, "אני קורא להם אדונים וגברות. הם צריכים להיכנס לשיעור בעמידת ליווי ולצאת בעמידת ליווי".

לא אכפת לי אם עוד עשר שנים הם יזכרו את הצעדים או לא. אבל לדעת שמקום הכבוד של האשה הוא לימינו של הגבר, לזכור תמיד לפתוח דלת לאשה, אלה דברים שנשארים אתם לכל החיים". לדבריו, "בארבעה-חמישה השיעורים הראשונים לימדתי אותם לבדי, כדי שיתרגלו אלי. חיבקתי אותם כשהיה צריך, גרמתי להם לסמוך עלי ונתתי להם מרחב בטוח. בשיעור החמישי-השישי הם נפגשו עם הילדים האחרים לראשונה, ולאט לאט הכירו. לא יכולתי להפגיש יהודי עם ערבי כבר בפעם הראשונה. זה בלתי אפשרי. אבל אחרי שכבר רקדתי אתם ודיברתי אתם בנפרד, זה פשוט יותר. אני מלמד אותם ריקודי שורה לבדם, כדי שיחייכו וישמחו לפני. יש טכניקה לגשת לנושא הזה. ידעתי שלא יהיה קל". למרות זאת, ולמרות דו הקיום היחסי, היו גם תקריות על רקע לאומי. 'באחד השיעורים הראשונים', מתארת מדליה, "ירקה ילדה ערבייה על ילד יהודי. אחר כך המורה הסבירה לילד שהיא נלחצה ולא ידעה כיצד להגיב, והילדה התנצלה. אחת הילדות אמרה: 'אבא שלי היה הורג אותי אם היה יודע שאני רוקדת עם יהודים'. חלק מהילדים מגיעים ממציאות לא פשוטה. גם בין הילדים הערבים היו בעיות. ילדים שהגיעו ממעמד סוציו-אקונומי גבוה יותר לא רצו לרקוד עם ילדים ממוצא סוציו-אקונומי נמוך. הנוצרים והמוסלמים היו מסוכסכים. לחלק מהילדים היה אבא בכלא, אבא שהשתחרר מהכלא, לחלקם אין אבא. פייר לקח על עצמו משימה לא פשוטה".

באחת התקריות הדגים דוליין צעד ריקוד על אחת המורות, והילדים אמרו לו בתגובה שבעלה ירצח אותו. "בשנה הראשונה אנחנו שותלים את הזרעים ובשנה השנייה האווירה בבית הספר משתנה לגמרי", אומר דוליין. "אפילו נהגי האוטובוסים שלוקחים את הילדים הביתה מספרים כמה הם מנומסים".

במהלך השיעור עושה דוליין כל שביכולתו כדי למשוך את תשומת לבם של הילדים. הוא קופץ באוויר, עושה קולות, צועק, מחבק ומשתמש בעניבה הצבעונית שלו כדי לנחזף בילדים הרעשנים. "המורים הטובים ביותר שלנו הם לא רקדנים סלוניים. אנחנו אוהבים להשתמש באנשים שהם שחקני תיאטרון, או רקדני בלט, משום שהם רגילים להופיע מול ילדים. כשיש לך בקבוצה 25-30 ילדים שלא רוצים לעשות את זה, אתה צריך להיות כמו קוסם, לתפוס את תשומת הלב שלהם, ויש לך רק עשר שניות לתפוס אותה, כי יכולת ההקשבה שלהם מאוד מצומצמת. לכן אתה חייב להיות פרפורמר".

מלכת הריקודים

יום התחרות החגיגית הגיע, והרעש באולם מחריש אוזניים. כ-500 ילדים, הורים, בני משפחה, מורים וסתם מתעניינים ממלאים את האודיטוריום במרכז הערבי-יהודי ביפו, המקושט בחגיגות בבלונים. מירה עוואד, שמנחה את האירוע יחד עם דוליין, כבר הגיעה, וגם ראש עיריית תל אביב רון חולדאי יגיע עוד מעט. הבנים רצים ממקום למקום כשהם עדיין בבגדי היום-יום שלהם. הבנות, כצפוי, כבר מוכנות להופעת הבכורה.

דוליין נראה מתוח יותר מהילדים. "לא יכולתי לישון", הוא אומר. לתחרות קדם שלב הניפויים, שבו נבחרו רק הרקדנים הטובים ביותר מבין הילדים. "איך אתה יכול לומר לילד שלמדת לחבב שהוא לא רוקד טוב כמו האחרים? זה מאוד קשה". במהלך האירוע, ישבו נשים מוסלמיות בלבוש מסורתי לצד אמהות יהודיות. שני הצדדים נשאו מצלמות דיגיטליות, כדי לתעד את הילדים. "הבנים מבית הספר אחוה הגיעו מוקדם. הם קיפלו את החליפות ושאלו אותי אם המכנסיים והחולצות שלהם בסדר. הן לא היו מגוהצות, אבל הם היו כל כך גאים בכך שיש להם משהו אחר ללבוש, חוץ מבגדי היום-יום שלהם. אני חושב שהבגדים ריגשו אותם יותר מהריקודים", הוא מספר.

האירוע, בסופו של דבר, זוכה להצלחה מסחררת. הילדים, שבמרנגה עוד נרגשים, כבר משוחררים לחלוטין בשלב הסווינג. תמרה זוכה בתואר מלכת האירוע, ולנה זוכה לענוד מדליית זהב על צווארה לאחר שהקבוצה הוורודה זכתה במדליה, אם כי לא בפרס הראשי: הגביע הגדול. "מורות אמרו לי שיפו לא תהיה אותו דבר אחרי האירוע הזה. השינוי שראו היה עד כדי כך גדול", אומרת שחף-לוי. "בהחלט ראיתי שינוי", אומרת מרגרט, אמם של לויס ודוד, אחות ואח שהשתתפו בתוכנית. "הריקודים הפכו אותו למנומס יותר כלפי אחותו. לדעתי היא בוודאות תמשיך לרקוד, אבל אולי גם הוא יפתיע".

"אני כבר לא מלמד ילדים, אלא בעיקר מורים", מספר דולין, "אבל רציתי לעשות את זה בשביל הלב שלי, כי אני מאמין בכנות שעלינו לנוע קדימה, להמשיך. שנתניהו ואבו מאזן ידאגו למצב הפוליטי בגדה המערבית ובעזה. הילדים גרים פה, ואנחנו יכולים לעשות שני דברים: להתקיים באופן חיובי, או באופן שלילי. אני מאמין בקיום חיובי.

"הילדים היהודים יהיו בסדר. יש להם ממשלה מאחוריהם. הילדים הערבים זקוקים למישהו שיעזור להם מתוך הקהילה שלהם, ויראה להם שיש להם יכולת בחירה וקול משלהם. היה לי מזל רב בחיים. העובדה שאבי היה אירי סייעה כמובן. לילדים האלה אין כסף רב, והם לא נהנים מאותן זכויות כמו הילדים היהודים. ניסיתי לתת להם יכולת ללכת זקופים, להראות להם שרק אתה יכול לשנות את חיך ושאתה לא יכול לחיות במחשבה שהעולם חייב לך משהו. אני מקווה שהדברים הטובים מהאירוע הזה יישארו אתם לכל החיים. הילדים האלה, אני מקווה, הם העתיד של המדינה הזאת והם יוכלו להוביל אותה לדו קיום".

בינתיים, הוא מודה על נחמות קטנות. "יש בתי ספר שהתנגדו בהתחלה לתוכנית. המורים הרגישו שהם צריכים ללמד את הילדים מתמטיקה או לשון ולהכין אותם למבחנים, והם חשו שאני גוזל זמן חשוב כדי לקחת אותם לרקוד. גם בארה"ב קיבלתי תגובות כאלה. המורים לא מבינים את הערך של התוכנית עד שהם רואים אותה, עד שהם רואים את השינוי שחל בילדים. אבל אחת המורות באותו בית ספר ניגשה אלי לפני שבוע ואמרה לי שהיא מתנצלת שהיא התנגדה בהתחלה לתוכנית, אבל עכשיו היא מבינה כמה היא שינתה את הילדים. זה מאוד שימח אותי, כי היא לא היתה נחמדה אלי בכלל".

בספטמבר יחזור דולין לישראל, "כדי לראות את הילדים בשנת הלימודים הבאה ולומר להם שלום". בינתיים, הוא מקווה, הצליח להותיר רושם מספיק חזק עליהם. "המשאלה שלי בחיים היא שהם יזכרו את הכבוד שרכשו זה לזה, ולעצמם, במיוחד בליל התחרות, ושהוא יישאר אתם לכל החיים. שמעת שכן ובת שרקדו זה עם זו ובאוטובוסים ישבו זה לצד זו, גם החליפו מספר טלפון. זה בדיוק מה שרציתי לראות", הוא אומר, "אני מעריך שהרושם שנותר אצלם הוא מאוד חזק. הם מציעים לי חברות בפייסבוק כמו משוגעים". למרות ההנאה הוא לא מתכוון לחזור ללמד. "לא! לא! לא! מספיק ללמד! אני רק רוצה לומר שלום, להראות להם שאני חושב עליהם".